

Štev. 3. Leto 3.

Izhaja dvakrat na mesec.
Naročnina četrletno 12 dinarjev.Uredništvo in upravljanje:
Ljubljana, Karla Marksa trg 2 (prej Turjaški
trg), kamor naj se tudi pošiljajo rokopiši.

Svoje pravice bodo uveljavili železničarji le z združeno močjo. Zavedajte se tega, trpini in organizirajte se vsi v USŽJ

V kakšnem času živimo?

To vprašanje naj bi si postavil marsikateri železničar. Koncentracija buržoazije v naši državi naj bi bil opominjajoči memento ne samo železničarjem, nego tudi vsemu delavskemu in kmečkemu razredu. Železničar, ki skrbno zasleduje razmere v železniški stroki, mora videti, da naši razredni nasprotniki uporabljajo vsa sredstva, da z ene strani čim bolj zaslužijo železničarski proletarijat, z druge strani pa da se kolikor mogoče vrinejo med železničarsko maso ter ji poskušajo vzbuditi nezaupanje v razredno gibanje, v razredno borbo, v socializem. Poskušajo to maso odvrniti od nepobitne resnice, da je rešitev izkoriščanih, da je izboljšanje položaja izkoriščanih le delo lastnih rok in lastnih možgan, ne pa koga drugega, najmanj pa delodajalca. Potoženo bodi, da je cela vrsta hlapcev, ki našo reakcijo izdatno podpirajo. Zato toliko begajočih železničarskih delavcev iz organizacije v organizacijo, tipanje po resnici in neodločni nastopi.

Najtežje vojno sredstvo — strupeni plin — ni tako učinkovito in porazno, kakor zlorabljanje bede ter slikanje svetlih točk v črnem reakcijskem pravilniku ali načrtu. Še vedno učinkujejo neresnična razlaganja in zatrjevanja in fraze bolje, nego pošteno, pa četudi neugodno izrečeni dokazi.

Zolte organizacije, živeče po volji in na voljo svojih pokroviteljev-delodajalcev, kujejo železniškemu proletariatu in ravnotako vsemu delavstvu verige suženjstva in mu mračijo razum, da pozabi misliti in razmišljati ter mu kažejo le njegove namišljene in neizvršljive individualne koristi. Jasen dokaz je najnovejši udarec po železniških delavcih ministrstva prometa z Delavskim pravilnikom. Ne samo, da ta pravilnik ne potrjuje dosedanjih pravic, on jih celo zmanjšuje in stavi ves položaj na stopnjo, kjer se lahko izkorišča nemoteno, ker če bo kateri delavec ali profesionalni zahteval izboljšanje, se ga bo pritisnilo k steni, ali celo vrglo na cesto.

In vendar je žolta organizacija hvalisala ta pravilnik in se tolkla po bokih, češ, kako zelo modern pravilnik je dosegla in koliko se je mogla truditi, da ga je dosegla.

Ne pišemo tega vsled kakšnega nerazpoloženja k žoltim organizacijam. Ne. Saj vemo, da se buržoazija poslužuje vsakih metod in sredstev, da zahteva delavstva in njegovo moč paralizira in zato ustanavlja žolte organizacije, ki imajo nalogo dokazovati delavstvu, da je mogoč medsebojni sporazum in sodelovanje delodajalca z delojemalcem. Da pri tem delodajalec vedno izvleče koristi za sebe in škodo za delojemalca, jih ne moti. Med delavstvom pa je vedno nekaj takih, ki zaradi »ljube-ga miru« kimaajo voditeljem žolte organizacije, pa tudi takih, ki mu je lasten trenuten, navidezen »jaz« več vreden, kakor splošnost in kolegijalnost. Pišemo zato, ker je ta Delavski pravilnik začetek serij, da se tako izrazimo, ki slede in še bodo sledile in ki udarjajo železničarje kakor nastavljenice, tako profesionalne in delavce s krivicami, kakorostnih dosedaj nismo videli in ki naravnost ponižujejo delavca kot človeka.

Dokaz za to je službena brzojavka direktorja ministrstva kontrole vsega prometa, novega funkcionarja v ministrstvu saobračaja, ki se glasi:

Vsem službenim edinicam!

V zvezi z okrožnico št. 157-Vi-27 razglasujem sledečo odredbo:

Ob prevzemu poslov ministrove kontrole vsega prometa pozivljam vse uslužbence, da vrše službo vestno in poštreno. Za nepazljivost, netočnost in nevestnost, ki se izraža v pogostih nesrečah iztirjenja in poškodbah vozov bodo odgovarjali vsi pristojni uslužbenci od načelnika do kretnika. Edino nepreprečljive in elementarne sile in največja nevarja lahko upravičijo gotove nesreče. Nihče ne sme zapustiti kraja službovanja brez dovoljenja predpostavljenega. Vedno je misliti na treznost in sigurnost prometa in na ugled železnice. Prometne nezgode bom smatral za nemarno in strogo kaznivo nezgodo nevestnega uslužbenca, ki ni upošteval zakonov in interesa naše države. Uničenje lokomotiv in vozov bo uničilo karijero dotičnih brezvestnih uslužbencev, ki bodo preizkusili vse strogo disciplinske kazenske odgovornosti. Odstanitev od službe in premeštev v najoddaljenejši in najneugodnejše kraje bom v bodoče odredil takoj še predno bo uvedena preiskava radi nezgode. Vedno, osobito pa ob praznikih, se mora vršiti prometna služba s podvojeno pozornostjo. Življenje ljudi, dobrot kakor tudi obče državni interes je za nas svetinja in ugled nas vseh. Dovolj je že bilo žalostnih primerov in nemarnosti in nereda, katerega so se sramovali pošteni in dobri uslužbenci naših železnic. Dobro bo za poštene in vestne, brez milosti bodo kaznovani nemarni in nevestni krivci. Nihče naj se ne sklicuje potem na ženo, otroke ali revščino. Zato naj se preje pomisli in temu odgovarjajoče tudi najbolj vestno dela. Nihče naj se ne zanese na priporočila ali posredovanja, ker jaz tega ne bom upošteval. To odredbo je nemudoma sporočiti vsem uslužbencem.

Direktor ministrstva kontrole vsega prometa:
Popović, s. r.

Torej za nezgodo, ki ji je vzrok recimo slaba proga, nepopravljena, ker ni kredita za to, kakor se oficijelno govori, bo dotično osebo kaznovano in to tako, kakor se v kulturni državi, da se tako izrazimo, sploh ne dela.

Da smatra buržoazija železničarske uslužbence, delavce in profesionaliste in njihov družine za manj vredne, neotesane, umazane itd., priča 66 točk »Naredbe za vse železniške uslužbence«.

Ta naredba zabičuje, kako se ima obnašati železničar, kako pozdravljati, čisto po vojaško, da mora biti vedno obrit, čist in v redu oblečen. Kdor nima predpisane uniforme, mora si isto nabaviti in jo nositi in se obnašati v popolnem skladu z uniformo. Rok se v žepih ne sme držati. Psovke in grde besede ne sme govoriti. Pri postajnih poslopih morajo biti stranišča in hlevi tako, da se s proge ne vidi. V čuvajnicah morajo biti žene in otroci čisto oblečeni in umiti. Vso vlakospremno osobje mora imeti za brisanje nosu dovolj čistih žepnih robcev.

In tako dalje. Premalo je prostora, da bi navajali vse. Spominja nas ta naredba na prvo Mojzesovo knjigo, v kateri Mojzes svojemu ljudstvu v obliki zakona ukazuje, kako imajo hoditi na stran in kako daleč od šotorov in kako globoko odpadke zakopavati.

Kulturni nivo železničarjev Jugoslavije slika ta naredba.

Živimo v času koncentracije buržoazije in zato moramo koncentrirati tudi mi delavci svoje sile. V našo strokovno organizacijo »Savez železničarjev Jugoslavije«, ki je razredno bojovna, marksistična strokovna organizacija, treba da stopi vsak železničar. Treba vsakemu vedeti, da ni družbe in sporazuma z gospodo, da je le družba sebi enakih mogoča in za izvojevanje svojih pravic merodajna. Treba se otresti iluzije, da je nekdo drugi, ki bo pomagal in

stvar izboljšal. Človek sam, proletarec sam s svojo močjo, s svojimi rokami si bo izboljšal svoj položaj in prisilil, da se mu izboljša.

Zato treba biti organiziran.

Ne enotne fronte, nego enotno organizacijo. Tudi ne enotne organizacije samo z velikimi besedami in mogočnimi parolami, v kateri pa

manjka podrobnega, stvarnega dela in poštrenosti, nego enotno organizacijo, ki bo objela železničarsko maso, v kateri mora biti vsak član bojevnik, kjer bo vsak korak organizacije v znamenju človeškega dostojanstva za človeško dostojanstvo železniškega proletariata.

In zato na delo!

Intervencije v Beogradu.

Dne 28. januarja 1928 se je izvršila pri ministru saobračaja, generalu Milosavljeviću, intervencija zastopnikov »Saveza železničarjev Jugoslavije« v zadevah:

1. Delavskega pravilnika.

Predložili so se vsi predlogi, sprejeti na konferenci profesionalistov in delavcev ter se je zahtevalo sklicanje ankete, na kar je minister saobračaja pristal.

2. Zahtevalo se je izmenjavo zakona o drž. prom. osobju v prvi vrsti ukinitve položajnih plač, uvedbo personalne komisije, napredovanje po strokovni izobrazbi ter eksistenčni minimum. Deputacija je predložila izčrpen osnutek zakona o drž. prom. osobju ter stavila zahtevo, da se za vse železničarje izda enoten zakon. Naš načrt se bo preštediral in odstopil komisiji, ki ima za izdelati spremembo zakona.

3. Interveniralo se je radi izplačila obhodniških doklad progovnim obhodnikom, zamenjave dosedanjega

sistema kilometraže s sistemom urnine. Te zadeve so se odstopile kompetentnim oddelkom v reševanje.

4. Radi izplačila pavšala za službeno obleko smo zahtevali, da se izplača pavšal vsem železničarjem, ki niso dobili redno podeljene vse službene obleke. Minister je izjavil, da mu ni znano, kaka tolačenja so v tej zadevi izdale posamezne direkcije. Zajamčil je, da bo podvzel takoj vse korake, da se izplača pavšal vsem brez razlike, ne oziraje se, ali so dobili po 1. aprilu 1927 obleko, ako je le za to v budžetu za leto 1927-28 osiguran zadosten kredit.

Končno se je interveniralo radi zmanjšanja kreditov v letošnjem budžetu (tu je minister izjavil, da je zahteval zadostno kreditov, a mu jih je finančni minister črtal), nameravane redukcije doklad in dopustov, izmenjave pravilnika o voznih ugodnostih ter so se predložile tozadevne spomenice.

Za železničarje.

Govor narodnega poslanca sodruha Petejana.

Dne 12. in 13. t. m. je finančni odbor Narodne skupščine razpravljala o proračunu ministra saobračaja za leto 1928-29. V razpravo proračuna je posegel tudi s. Petejan, kateri je predvsem govoril o bednem položaju naših železničarjev. Ker se v finančnem odboru ne vodi steno-grafični zapisnik ne moremo njegovega govora prinesiti v celoti, temveč samo važnejše odlomke.

S. Petejan je predvsem konstatiral, da se g. minister saobračaja v njegovem dolgem in izčrpnem eksponatu

ni niti z besedico dotaknil železniškega osobja,

kakor da bi to osobje bilo za sanacijo in razvoj železniškega prometa brezpredmetno. To najbolj jasno pove, kakšno razpoloženje vlada napram osobju v ministrstvu saobračaja.

Ako je g. minister tu prezrl železničarje, jih ni prezrl v svojem proračunu, v katerem je določeno, da se morajo

prihranki in sanacija izvršiti na račun že tako izmozganega železničarja.

Dosedaj ima ministrstvo 33.725 nastavljenih oseb v administrativni eksekutivni službi, kateri oskrbujejo in vzdržujejo promet na 8955 km prog. Za proračunsko leto 1928-29 predlaga minister, da se število osobja zmanjša za 1035 oseb. Vzlic temu, da se bo v tem proračunskem letu železničarska mreža povečala za 159 km.

Vprašam Vas, g. minister, kako mislite, da boste mogli

z zmanjšanim številom osobja vzdrževati promet na razširjenem železniškem omrežju?

Ali ne veste, g. minister, da je železniško osobje že danes do skrajnosti izrabljeno, da nima urejenega de-

lovnege časa, da so turnusi prometnega osobja že tako napeti, da

ogrožajo prometno varnost.

Vsled tega moram proti takemu načinu saniranja in štedenja najodločneje protestirati v imenu železničarjev, kakor tudi v interesu prometa samega.

Znano bi vam moralo biti, g. minister, da se v najboljših sosednih državah prometna politika vodi na drug način, kakor to delate pri nas. Tam je moralni, socialni in materialni položaj železničarjev veliko boljši kot pri nas in železniški promet tamkaj napreduje, pri nas pa propada —

propada železniški park, proge in osobje.

Na naših železnicah pride danes povprečno 7.15 oseb na km proge, medtem ko pride v Nemški Avstriji 15, Češkoslovaški 12.23, Poljski 10.15, v Italiji 10.23 in na Ogrskem 7.74, da ne navajam drugih držav. V vseh teh državah je sorazmerno več osobja, ki pa je tudi boljše plačano, kakor pri nas in železnice ne zaključujejo svojih bilanc s takimi deficiti, kakor mi, ki smo dobili že

ogromne milijone na račun reparacij, ne da bi jih bili v proračunu kdajkoli izkazali. Poleg tega pa imamo še deficit in razbit železniški park.

V Vašem proračunu, ste g. minister sami navedli značilen dokaz, da je

materijelno stanje železničarjev drugod boljše,

kakor pri nas s tem, ko ste priznali, da v Nemčiji odpade na osebne izdatke 32.37% od bruto dohodka medtem ko pri nas gre samo 25.47%. Vzlic temu predlagate, da se v tem proračunskem letu zniža postavka; za administrativno osobje za Din 1.668.447, prometnemu osobju pa za

Din 2.367.612. Skupaj 4.036.159 Din, hočete odtrgati na izdatkih pri osebnosti. Od kod hočete to izsesati; na plačah, na kilometri, na premijah na obleki itd. Saj ste še danes dolžni osebju na zaostankih in oblekah?

G. minister, Vi ste v ekspezeju navedli med drugim tudi to, da bodele v bodočem letu polno zaposlili naše

kurilnice in delavnice

to je zelo razveseljivo. Ali opozoril bi Vas, da pogledate in se zanimajte za revno stanje v katerem se nahajajo delavci v kurilnicah in delavnicah. Njihovi zaslužki so tako mizeri da bi nas moralo biti

sram pred zunanjim svetom, da država tako slabo plačuje svoje delavce a zraven tega so ti naši delavci primorani

na svoje stroške praznovati

ob raznih patriotskih in nepatriotskih praznikov, kar je v veliko izgubo za delavce in za produkcijo.

G. minister! Naši železničarji niso samo slabo plačani in lačni, oni trpijo tudi moralno. Z njimi se v službi postopa slabše, kakor da bi bili sužnji. Disciplinarne kazni so neznosne in neopravičljive, ker se kaznuje za vsako malenkost, večkrat pa ne, da bi se preiskalo vzroke prestopka. Okrožnice, ki prihajajo od zgoraj, so pisane v carističnem duhu. Za vsako malenkost se grozi z denarno kaznijo, z odpustom in sedaj celo

s premestitvijo v Macedonijo.

Gospodje, s tem da grozite s premeščanjem v Južno Srbijo sami pred svetom priznate, da v Južni Srbiji niso razmere za dostojne in poštene ljudi temveč, da je tam

Jugoslovanska Sibirija,

kamor se deportira politične in druge zločince. Tega pa naši železničarji ne zaslužijo in zato moram proti takim grožnjam protestirati.

Jaz priznam, da je red in disciplina na železnici nujna in potrebna v interesu vseh. Ali to mora biti disciplina, ki bo slonela na razumevanju oseboja. Ne bodele dosegli discipline

s terorjem in grožnjami,

temveč s tem, da oseboje

pošteno plačate, da ž njim človeško in kulturno postopate,

da mu vrnete vse to, kar si je pod staro Avstrijo pridobilo in kar ste mu Vi vzeli!

Le zadovoljno oseboje se bo zavedalo, ne samo pravic, temveč tudi dolžnosti, ki jih ima napram svoji službi in vsej javnosti.

Za oseboje je potrebna tudi svoboda združevanja in boja za svoje pravice. Danes se s tem vprašanjem nočem podrobno baviti, ker bom to storil v plenumu skupščine. Hočem omeniti le en slučaj, ki se je dogodil vestnemu in poštenemu uradniku Juriju Stankotu v Ljubljani, kateri je bil brez disciplinske preiskave nenadoma odpuščen. Jaz sem v zadevi takoj interveniral pri g. generalnem direktorju in zahteval pojasnila. G. direktor mi je izjavil, da ga je moral odpustiti, ker so to zahtevale politične oblasti v Ljubljani. Šli smo in zahtevali pri velikem županstvu in policiji v Ljubljani, da nam dajo pojasnila. Obe oblasti sta izjavili, da od njihove strani ni bila storjena niti najmanjša ovadba proti Stankotu. Primoran sem bil staviti pismeno vprašanje na gosp. ministra. Na to mi je gosp. minister odgovoril sledeče:

Gospodine poslaniče!

Na Vaše pitanje od 24. novembra 1927. god., o otpuštanju iz službe činovnika g. Juraja Stanka, čast mi je dati sledeči odgovor:

1. Juraja Stanka, biv. činovnika Direkcije Železnica u Ljubljani odpustio je iz službe Generalni Direktor Železnica rešenjem od 3. novembra 1927. god. Pov. Br. 395-27 kao nadležan, prema § 16. tač. 19. Uredbe o organizaciji Ministarstva Saobraćaja.

2. Nemam razloga da opozivam odluku Generalnog Direktora o ot-

pustu Juraja Stanka, pošto je ova zasnovana na čl. 1. Zakona o izmeni čl. 205. Zakona o državnom saobraćajnom osoblju, a razloga za otpuštanje Juraja bilo je, što je on svojim postupcima pružio železničkoj Upravi dovoljno dokaza da je komunist i da je bio vodja komunističko-orijentiranih elementa. Juraj je čak i disciplinski kažnjavan što je železničku Upravu na zboru u Rakeku na dan 13. maja 1926. god. na jedan nedopušten način kritikovao, kojim se ruši red i disciplina među službenicima.

3. Iz iznetog jasno je, da nema potrebe da određujem istragu radi ispitivanja slučaja Juraja Stanka.

Izvolite primiti Gospodine poslaniče uverenje o mome poštovanju.

Ministar Saobraćaja,
Svet. Milosavljević s. r.

Kakor vidite, je odgovor g. ministra zelo enostaven, da ne rečem ciničen.

Obdolži se Stankota, da je vodja komunističnih elementov, ne da bi se — ako bi tudi to bilo res zločin — dokazalo, kdaj in kje je Stanko napravil kaj takega, da se ga mora odpustiti iz službe in vreči na cesto, nega, moža z dvema otrokoma in ženo, ki je vestno opravljala svojo službo in je bil za to vedno dobro kvalificiran. Odpuščen uradnik ni imel druge napake, kakor to, da je

ves svoj prosti čas porabil za delo v »Savezu železničarjev«,

za dobrobit ne samo svojih tovarišev uradnikov, temveč tudi najzadnjih bednih železniških delavcev. To pa ni bilo povšeči gotovim vrhovnim in političnim krogom v Ljubljani ter so ga proklamirali za nevarnega komunistu in zahtevali njegovo premestitev ali odpust. Gosp. minister ni je osebno obljubil, da mi bo dal vsa pojasnila, kar pa pismeno ni naredil. Vsled tega protestiramo proti postopanju in zahtevamo ponovno pojasnila in preiskavo.

Preden zaključim — se moram dotakniti še dveh stvari in sicer bi vprašal g. ministra, kako stoji zadeva z bednimi

staropenzionisti južne železnice,

kateri so vse svoje življenje dali na razpolago železnici, plačevali svoje prispevke v penzijske in provizijske fondе v zlati valuti, medtem ko danes prejema penzije v papirnatih dinarjih — to vzlic rimskemu paktu — in žive v največji bedi ter pomanjkanju.

Kedaj mislite g. minister rešiti to vprašanje in dati železniškim penzionistom to, kar jim gre. Radi tega vprašanja je bila na Vas že stavljena interpelacija od strani nekaterih narodnih poslancev, na katero pa, kolikor mi je znano, še niste odgovorili.

Te dni je izšel toliko pričakovani

»Pravilnik za delavce«

ki je na prvi pogled precej

pomanjkljiv, protizakonit in nejasen. Ne bom se danes spuščal v podrobnost Pravilnika, hočem le podčrtati, da so gotovi členi v nasprotju z obstoječimi zakoni, posebno glede sprejema vajencev in delovnega časa.

Kdo naj vpoštevata zakone, ako jih Vi sami kršite.

Ves Pravilnik je v znamenju

štednje na račun revnih delavcev in to je njegova najgrša stran.

Izjavljam še, da sem

proti nameravani strogi centralizaciji za čim širjo autonomijo oblastnih direkcij,

Proti centralnemu nabavljanju materiala,

ki škoduje posameznim krajem v državi in favorizira samo Beograd.

Apeliram na g. ministra, da naj ima pri reševanju prometnega vprašanja

pred očmi bedno stanje oseboja.

Pasiva se ne sme kriti na račun uslužbencev. Vzroke pasive je treba iskati v nezdravi upravnih birokraciji, ki upropašča in onemogoča vsak razvoj našega prometa. Iz navedenih vzrokov bom glasoval proti proračunu.

Po izčrpani govorniški listi je minister precej podrobno odgovarjal posameznim govornikom in je takoj v početku svojih izjavah odgovoril tudi s. Petejanu, ter obljubil, da bo vse želje in pritožbe vpošteval. Priznal je, da mu je finančni minister

Žuti se strašno ljute.

U broju od 20. decembra »Glasnik železničara i brodar«, organ žute narodne železničarske organizacije, sa prilično dugom čitljom okomio se na nas. Razlog ovom napadaju on nalazi u činjenici, što dobar dio dojučeršnjih članova napušta njihovo udruženje i prilazi našem Savezu. Za to krivi nas, jer da mi podstrekavamo njihovo članstvo na takove čine. Kod toga ze svoje vlastite članove kažu i ove riječi: »Nesvjesni love se na lijepe riječi i na demagoške fraze, te se bez zrelog promišljanja lahko povode za došaptavanjima i utjecajima sa strane«.

Na ovaj značajan i dosta niski napadaj na nas odgovaramo gospodi žutina samo toliko. Nije to nesvjest što vas članstvo ostavlja i prilazi k nama. Naprotiv to je puna svijest i puno saznanje: da mu vaša organizacija ništa ne daje i još manje vrijedi, a ako stvarno želi popraviti svoj teški položaj, mora za to i da se bori. Prilazeći vaš član k nama on si je svjestan, da u našoj organizaciji ne cvatu ruže i da mu je nastupiti trnoviti put: put dugotrajnih i teških borbi. Mi vašim članovima ništa ne

onemogućil s črtanjem proračuna izvedbo njegovega programa. Na specijelno zahtevu s. Petejana, da naj imenuje denuncijante s. Stankota, je odgovoril, da tega iz razumljivih vzrokov ne more storiti. Tej izjavi se je vsa opozicija začudila.

Likvidacija gospodarske poslovalnice.

Kakor je vsem konsumentom znano, so takoj, čim se je za odločeno likvidacijo zaznalo, šle gotove organizacije (pet po številu) pod vodstvom »Zveze« in gospodov Škerjanc, Juha, Deržića na delo in so ustanovile »Nabavljачko zadrugu Moste«.

Šle so preko večine konsumentov, organiziranih v »Savezu žel. Jugoslavije« ter ostalih organizacij, labe iz taktičnih razlogov, v resnici pa le po nasvetu gotovih upravnih organov. Izprva je izgledalo, da je ta zadruga konkurenčna »Nabavljачki zadrugi v Šiški«. Pri agitaciji za zadrugo so lahko podpisovali pristopne izjave vsi železničarji, tudi nekonsumenti in akcijo so vodili tudi v prvi vrsti nekonsumenti.

Na drugi strani pa se je začela snovati od strani dosedanje uprave tudi zadruga, nakar so se začele intrige, ki so imele za posledico zadnji odlok ministra saobraćaja, da se ima gospodarska poslovalnica definitivno likvidirati 31. marca 1928 ter predati vse premoženje sodišču, da definitivno odloči, komu premoženje pripada.

Nabavljачka zadruga Moste je sedaj izgubila glavo ter je 20. januarja 1928 delegat te zadruge, odnosno onih organizacij zaprosil Nabavljачko zadrugu v Šiški, da bi ona prevzela nadaljnje poslovanje gospodarske poslovalnice. S tem se je Nabavljачka zadruga Moste likvidirala.

S tem se je naredil usodni korak, ki bi lahko celo stvar upropastil, zlasti še z ozirom na naravnost čudno stališče g. Čerček-a, ki v »Zadrugarju« piše, da postoja 90 odstotkov verjetnosti, da je sporna imovina gospodarske poslovalnice last države.

Pripominjamo, da je vse ostalo poročilo v »Zadrugarju« (zadnji odstavek) neresnično ter je pretežno število dosedanjih konsumentov od-

ločno proti vsakemu vmešavanju Nabavljачke zadruge v njihove zadeve. Enako se dosednji konsumenti ne strinjajo s tem, da bi morali plačati Din 300.— deleža v Šiško ter smo dobili nešteto izjav od raznih strani, da so organizacije šle preko njih in da jih sploh niso vprašale ali se strinjajo s tem, da se jih vsiljuje v Šiško.

Da se temu napačnemu in škodljivemu poslovanju naredi konec, so dosednji konzumenti sklenili ustanoviti nadstrankarsko konsumno zadrugu vseh dosedanjih konsumentov, ki naj prevzame vse dosedanje poslovanje in ukrene vse korake, da pripade premoženje konsumentom, ki so edini pravi in nesporni lastniki.

Novo ustanovljena zadruga se imenuje: »Gospodarska poslovalnica oseboja ljubljanske železniške direkcije v Ljubljani, r. z. z. o. z.« ter je razposlala na vse postaje, kurilnice in sekcije pristopne izjave, ki vsebujejo tudi pooblastilo, da bo zadruga zastopala interese vseh svojih članov, izvirajoče iz likvidacije, tudi pred sodiščem.

Dopise za novo zadrugu je pošiljati na naslov: J. Kitak, činovnik v p., Ljubljana, Masarikova cesta 58.

Pozivamo vse železničarje, da akcijo te zadruge podpro, se združijo v močno zadrugo organizacijo ter prevzamejo poslovanje sami s svoje roke.

Kakor smo informirani, se bo vršil že koncem marca redni občni zbor nove zadruge, kjer si bodo dosednji konsumentje izvolili iz svoje srede najboljšo in najbolj zmožno v načelstvo in nadzorstvo zadruge.

Savez železničarjev Jugoslavije poziva vse svoje člane, da pristopijo k novo ustanovljeni zadrugi ter ne nasedajo demagogijam nasprotnikov, ki zamorejo celi stvari le škodovati.

Novi napadi na železničarje.

Ne samo s proračunom, v katerem so se zmanjšali krediti za osebne izdatke ter grozi velika redukcija, ampak v zadnjem momentu so vtaknili v finančni zakon krute odredbe, s katerimi se hoče oseboju odvzeti zadnja prava.

Radi dopustov predlaga finančni zakon:

Z uveljavljenjem finančnega zakona prenehajo veljati dosedanje določbe čl. 93. zakona o državnem prometnem oseboju in stopi mesto njih v veljavo naslednja določba: »Vsem uslužbencem državnega prometa se

dovoljuje na leto dopust, in sicer: a) do 7 let službe 5 dni; b) od 8 do 15 let službe v starosti od 29 do 35 let 10 dni, nad 35 let starosti pa 14 dni; c) nad 15 let službe do 50 let starosti 14 dni, preko 50 let starosti pa 25 dni.«

Poleg tega je predlagan člen:

»S proračunom 1928-29 se ustavi vsako sprejemanje novih uradnikov in uslužbencev v državno službo, razen v slučaju vrnitve iz upokojitve v državno službo. Izjemoma se lahko po pismenem sklepu ministrskega sveta sprejmejo v državno službo novi u-

radnici in uslužbenci v slučaju nužne in neodložljive potrebe na temelju pismene obrazložitve te potrebe in na temelju predloga resornog ministra u saglasju s finansičnim ministrom.

Enako se hoće žižati draginjske doklade, ukiniti eksekutivno doklado ter povišati pristojbine za režijsko vožnju.

Vijesti Oblasnog Sekretarijata Zagreb.

Zagreb.

Žalbe osoblja sa kolodvora Sava.

Žalbe osoblja sa ovog kolodvora su zaista mnogobrojne. Najviše ih ima na postupak i samovolju pretpostavljenih. Samovoljom pretpostavljenih oveći broj službenika lišen je dopusta za prošlu godinu, kojeg nisu iskoristili najviše radi službenih potreba. I ako je neiskorišćen dopust zagarantovan po § 93. Pragmatike za narednu godinu, pretpostavljeni na ovoj stanici neiskorišćenog prošlogodišnjeg dopusta ipak ne podijeljuju, već otvoreno govore, da se isti i neće podijeljavati. Oni tvrde, da to čine na osnovu nekakvih okružnica. Po našem posmatranju stvari, nikakove okružnice mogu niti smiju izmijeniti ono, što je zagarantovano zakonom. I zato protestiramo protiv ove samovolje.

Druga žalba odnosi se na utjerivanje globa od namještenika, što se isto vrši sasama protuzakonito. I ako je namještenik izjavio pravovremenu žalbu na kazan globom, ustezanje se ipak ne odlaže već se ono vrši bez obzira na to, kako će riješenje po žalbi biti donešeno. A 147. § jasno kaže, da se izvršenje takove kazne ima odložiti sve dotle, dok žalba ne bude riješena. Tek riješenje žalbe i odbijanje čini globu izvršnom. Na to se gospoda isto ne osvrću, već svojevoljno i bespotrebno osoblje maltretiraju.

Vrhunac nepravdi nad osobljem ove stanice je svakako to, što se one službenike, koji kod šefa stanice ne polože ispita za ocjenu sa uspjehom, kazni i globi sa po 20 dinara. Pored slabe ocjene službenika se šikanira još i materijalno ovom drakonskom globom. I ovo je sasama protupropisan postupak i nečovječan. Kazna i batina još nikad nije nikoga stvorila boljim i valjanim, pa to neće biti ni ovdje. Ako se ove drakonske kazne budu prakticirale neprestano, to će njima i volja i ljubav za posao kod službenika biti sve više ubijena. Od toga pak imati će službenik i služba samo štete, a pretpostavljeni i željeznica nikakove koristi. Pa je i to jedan razlog, da se sa ovakim šikaniranjem čim prije prestane.

Svim ovim pitanjima bavio se i veliki željezničarski sastanak održan 21. kod Skušića, kojega je posjetilo oko 100 željezničara. Ovako uspješnog i jednostavnog sastanka drugovi sa tog kolodvora već godinama niso održavali, a to se ima pripisati prvenstveno tome, što nezadovoljstvo nad postupkom i teškim životom obuhvaća sve veći broj službenika i radnika, pa ovako brojno skupljanje nije ništa drugo do li izraz negodovanja nad bijednim svojim stanjem. Ovaj sastanak još se je opširno bavio pitanjem radničkog Pravilnika, koji je svojim odredbama sveukupne željezničare grubo razočarao. Odredbe Pravilnika i onako nezadovoljne željezničare samo još više zagorčavaju. Ništa dobro u njima oni ne nalaze. Ništa manje negodovanje nije ni protiv žutih nacionalnih, koji su proklamovali, da je Pravilnik dobar i »moderan«. U stvari, u Pravilniku ima samo pregršt nejasnosti i odredba o eksploataciji, a u korist željezničara u njemu se ničega nemože naći. Osuda Pravilnika bila je jednostavna, isto tako i nad žutokljunašima prelomljen je štap, koji su ovim podlim izdajstvom konačno dolijali.

Bjelovar.

U subotu 21. januara održavali smo vrlo uspješni sastanak radničkog osoblja u prostorijama povjereništva Radničke Komore. Nakon dugog mrtvila uspjeh ovog sastanka nas je

Željezničar! Zadnji čas je, da strnemo svoje vrste. Te napade odbiti bo mogla le ena sama enotna željezničarska organizacija. Sadržaj, na delo za organizaciju, da združimo vse trpine v eno falango in da preprečimo grozeče napade.

sve obradovao, jer se njime opet pokreće život i rad u organizaciji, bez čega nam ništa dobra doživjeti nije. Vjerujemo istodobno, da obnovljeni rad na organizaciji više uopće neće zamrtvjeti, jer je čestokrat bilo svima nama jasno, da nam se umrtvjelelost osvećuje u svim pravcima; moraš dulje raditi a za nikakovu naplatu; šikanira se; globi itd. Stanje se da samo organizacijom izmijeniti i popraviti.

Sastanak od 21. januara opširno se je bavio radničkim Pravilnikom i svim njegovim odredbama. Drug Korene tumačio je član po član i jasno dokazao, da radnici ovim Pravilnikom mnogo gube i da im položaj postaje sve više nesiguran. Pri koncu je naglasio činjenicu: Pravilnik je onakav kakvog su željele željezničke uprave. One su svojim dosadanjim postupcima jasno pokazivale namjeru, da budu apsolutni gospodari nad željezničkim radnicima, a to je kroz Pravilnik i sprovedeno. Radnici željeznički, koji su isto trebali da vode računa o tome Pravilniku, zanemarili su tu brigu i zato je Pravilnik ispao na njihovu štetu. Pa ako nismo vodili dosta brige prije nego je Pravilnik bio donešen, budimo barem na oprezu sada kad je on tu. Snagom naše organizacije i solidarnosti mi ćemo ipak moći da mnoge zle strane Pravilnika obuzdamo, pa je zato nužno, da se čim prije i čim jače složimo i organizujemo.

Jasenovac.

U nedjelju 15. januara održali smo vrlo posjećeni sastanak svih naših članova. Zanimanje za sastanak bilo je općenito. Raspravili smo opširno o stanju podružnice: o brojnom stanju članova kao i o napretku na polju drugarstva i klasnoga naziranja među njima. Utvrdili smo lijep napredak na jednoj i drugoj strani, što nam daje sigurnih i novih pobuda za daljnji rad.

Istovremeno smo ustanovili, da u našem radu imamo i uspjeha u pogledu obrane interesa naših članova. Pored pomoći koju je pojedincima upravu u najtežim časovima pružila organizacija, uspjeh možemo da zabilježimo u po pitanju pravilnog uposlenja radnika, jer smo odstranili protekciju i uveli pravednu razdiobu rada. Ovaj uspjeh se je među članstvom i nečlanstvom vrlo lijepo odazvao i mnogi još neorganizovan željezničar uvjerio se, kako je nužno imati organizaciju i boriti se. Svi možemo sve, a pojedinac nemože ništa.

Nakon što smo još zaključili podnjeti postavku radi manjkave potpore za druga Rakarića, intervenciju za legitimaciju druga Šepovića i intervenciju za povratak na dužnost druga Balića, sastanak je bio zaključen. Kvi smo se razišli u odlučnom uvjerenju, da i dalje radimo za organizaciju, a radeći za nju radimo i za sebe.

Izbori povjerenika u zagrebačkoj radionici.

Kao što smo u prošlom broju najavili, izvršeni su izbori radničkih povjerenika u željezničkoj radionici u Zagrebu 31. decembra pr. god. Sudjelovanje u izborima bilo je sa strane radnika vrlo živo. Od oko 1300 punopravna glasača glasalo je 1080 i to: 127 glasova dano je za listu našeg Saveza, 211 za hrvatski radnički savez, 697 za listu dosadanih povjerenika, a 45 glasova predano je praznih. Ovaj broj glasova dao je sljedeći razmjer povjerenika: 2 našem Savezu, 3 hrvatskom savezu i 11 dosadanih povjerenicima. Postotak za nas predanih glasova iznosi oko 12, za hrvate 19, lijevičare 65 i prazne 4.

Sa ishodom izbora kao i brojem za naš Savez predanih glasova mi smo posve zadovoljni. Ako se uopće sve prilike i okolnosti, pod kojima smo u ovu izbornu borbu ulazili i preko koliko poteškoća smo imali da predemo, onda se postignuti rezultat ima smatrati i uspjehom. Nije tome davno, da su nam »nezavisni« proricali: samo 4 do 5 socijalpatriota ima u toj radionici a drugo je sve uz njih. Brojka od 127 jasno je pokazala, koliko nas ima i sa kolikom snagom u radionici raspolažemo. Ova snaga je međutim svijesna i stvarna.

Za našu listu predani glasovi su glasovi čestitih i za proletersku stvar odanih boraca, koji se nisu ustručavali manifestirati svoju idejnu pripadnost ni onda, kad je to najteže. Ako se uzme ona silna i bezprimjerno niska i uvredljiva kampanja, koju su nezavisni lijevičari prigodom ovih izbora protiv nas razvili i najgadnijim sredstvima nastojali naše pristaje od glasanja odvratiti, a oni su ipak preko svega toga preziranjem prešli i izvršili svoju borbenu dužnost, onda je nužno svaki za nas predani glas još posebno ocijeniti. Svaki za nas predani glas znači odlučno klasno i borbeno proletersko uvjerenje, koje neće više prezati ni pred još težim situacijama ili dužnostima i oko kojega će se okupljati nove snage i nove pristaje, da bi brojem i svježom ojačani sa više uspjeha mogli da istupaju i brane svoje živote. Broj od 127 biti će samo u stalnom porastu a nikako u opadanju, kao što se to događa sa nezavisnim lijevičarima i drugim proturadničkim organizacijama.

Nezavisni lijevičari su od prošle godine pali za cijelih 86 glasova, a hrvatski savez za 18. Ovi glasovi su ovoga puta bili li naši ili su se od izbora apstinirali. Doduše naših nečlanskih glasova bilo je svega oko 30, međutim u članskim kao i nečlanskim glasovima nalaze se drugovi, koji su baš zadnje godine napustili ostale organizacije kao bezvredne i u kojima su se potpuno razočarali. Ovo napuštanje drugih organizacija sa strane radnika i prilazjenje nama je najbolji dokaz, kolika je stvarna vrijednost tih organizacija i sa čime imaju one u budućnosti da računaju. Napuštanje istih po njihovom članstvu je ujedno i najbolji odgovor na sve one podle i infamne uvrede, koje su nam nezavisni nanijeli prije i poslije ovih izbora, sa namjerom, da klevećući nas spase nekako sebe od konačnog raspadanja. Ali im sve to nikako koristiti ne će. Sa svojim gnjusnim napadajima na nas oni samo dokazuju svoju pravu farbu kao proturadnička organizacija, koja je uvijek više i prije spremna da posluži zlu nego dobru. Svaki napad na nas je isto i odbijanje jedinstva i sloge među radnicima, isto što i pomaganje bijede radničke, a radnici nisu slijepi a da to nebi vidjeli. Oni to vide i zato napuštaju sve neklasne i proturadničke pokrete. U koliko će ih prije napustiti, u toliko bolje po njih.

Izabrani povjerenici su drugovi Korene i Kmet. Oni će svojim harnim radom za interese i dobro radnika najbolje dokazati, koliko je izbor njihov za sve radnike bio koristan. Svojim radom oni će posvjedočiti i to, da osim našeg Saveza i naših radničkih povjerenika zaista u cijeloj radionici nema nikoga, tko bi radnike ispravno shvaćao i od zla ih branio. Na radnicima i na članovima pako je, da ih jačanjem svojeg Saveza i borbenih snaga u njihovoj djelatnosti čim više podupru. Za pravo radnika uvijek vrijedi ona: koliko snage toliko prava.

Vrhovine!

Povodom našeg dopisa u predzadnjem broju, u kojem smo naglasili dizanje svijesti i orijentiranosti kod ličkih željezničara, čim je ujedno udareno u glavu šikaniranje i izrabljivanje nad njima sa strane »svakoga šuge«, uzbudili se neki ovdješnji činovnici i pretpostavljeni, smatrajući bez daljnega, da se ono o šugama odnosi na njih. Međutim, mi ovako nismo mislili: naš prekori i kritika ne odnosi se na nikoga, tko željezničara potpomaže i štiti u njegovoj teškoj dužnosti. Razumije se isto tako, da se na one, koji željezničare gnjave i pretjerano izrabljuju, naše primjedbe odnose sa 100%. Dok god će se željezničara smatrati samo slugom ili čak robom, i dok god će željezničar ovako patiti kao što danas pati, a često i sasama nepotrebno radi neuvjerdnosti i brutalnosti pretpostavljenih, tako dugo će se morati vršiti i kritika toga stanja i ljudi koji to svijesno ili nesvijesno čine. Još moramo reći, da se ispravnost i ljubav prema nižem službeni-

ku i radniku najbolje može dokazati time, ako ga se pored u teškoj službi isto tako potpomaže i u njegovoj borbi za opstanak i bolji život. To neka naši pretpostavljeni čine, pa će i naša kritika prestati.

Inače se kod nas organizacija iz mjeseca u mjesec jača. Vlada jedno opće zadovoljstvo, što je konačno uspjelo stvoriti jednu organizaciju, koja zaista osjeća sa nama patnicima i radi za naše dobro. Svijesni si toga, da nam sa snagom rastu i prava, raditi ćemo i nadalje marljivo na tome, da nam se organizacija podigne i ojača.

Krištanovec.

Progon našeg druga.

Svojevremeno mi smo iznijeli opravdane prigovore protiv jednog nadglednika na pruzi Čakovec—Dolnja Lendava, koji još uvijek ne prestaje da našim članovima i simpatizerima škodi. Žrtvom tog našeg dopisa pao je jedan naš član iz postaje Krištanovec, kojeg se ni kriva ni dužna sa te stanice premješta. Kriv je samo to, što se je usudio prigovoriti nepravdama, koje se njemu i ostalima nanose.

Sa ovim premještenjem mi ne mislimo ovu stvar smatrati likvidiranom. Nad sudbinom tamošnjih željezničara mi ćemo i nadalje bditi, a ni naša kritika nepravdi neće izostati. Varaju se sva gospoda silnici, da će oni to biti i ostati za uvijek. Doći će vreme, da će silni biti na tlu a bijedni i danas obespravljeni u moći. Tada ćemo pitati za račun i naplatiti sve i svakoga kako je zaslužio.

Iz sekretarijata Ljubljana.

Maribor.

Javen željezničarski protestni shod, ki se je vršil v Mariboru dne 19. januara 1928, je dokazal, da mariborski željezničarski proletariat ogorčeno protestira proti novemu delavskemu pravilniku, nameravanim redukcijam ter poslabšanjem delovnih pogojev. Nad 2000 željezničarjev je napolnilo veliko dvorano »Uniona« in soglasen sklep je bil: Ne čakajmo milosti in drobtin, ne krivimo hrbtov in ne klečeplazimo, ampak organizirajmo se vsi v »Savezu željezničarjev Jugoslavije« in izvojujmo si to, kar nam gre.

Čakovec.

V nedeljo, dne 22. januara 1928 se je vršil v Čakovcu javen željezničarski shod »Saveza željezničarjev Jugoslavije«, ki se ga je udeležilo nad 50 željezničarjev iz Čakovca in okolice. Poročala sta ss. Miklošič in Čanžek, k besedi se je oglašil tudi zastopnik Zveze, g. Sovre.

Rezultat celega shoda je ta, da so željezničarji sprevideli, da je edino prava organizacija, ki se bori za delavske interese — Savez željezničarjev — ki je vsled tega tudi preganjan. Kmalu bomo sklicali redni občni zbor tukajšnje podružnice ter bomo naše vrste potrojili. Delavski pravilnik kot tak odklanjamo ter se hočemo v razredni organizaciji boriti za boljši, moderen delavski pravilnik.

Ormož.

Ker kaznujem prav debelo, mi bo v Ljubljani slavo pelo zatoraj tega ne pustim, naj se delavec pritoži, pa magari v Rim.

Zato delavci, še preberite moje kratke dve vrstice: Al' bo kaj kmalu prišel dan, da stopite enotno vsi na plan!

Shodi in sestanki so se vršili v Borovnici, Rakeku, Logatcu, Zidnemmostu, Zalogu in drugod, kjer se je razpravljalo v prvi vrsti radi gospodarske poslovalnice in delavskega pravilnika.

Krško.

V nedeljo, dne 22. januara 1928 se je vršil redni občni zbor naše podružnice in sicer v Savskem Brestovcu. Poročal je s. Stanko o vseh važnih vprašanjih, nakar je bil soglasno izvoljen odbor in sicer za

predsednika s. Vodišek, za tajnika s. Richly ter ostali odborniki. Sedaj bomo šli s podvojenimi silami na delo za povečanje organizacije.

Dopis iz Zidanega mosta.

Na postaji Zidanost se nam tako dobro godi, da se malo kedaj sliši kaj od nas. Tukaj imamo vsega v izobilju. Prosti dnevi premikalnega in kretniškega osobja sploh ne eksistirajo, so čisto iz zakona. Inventarnih kozuhov za zimo ni. Direkciji je ljubše ako je osobje bolano, kakor da bi dala osobju kozuhe, kateri so predpisani. Starih pragov, za katere smo zaprosili že v jeseni, tudi ni. Moža za skupine smo zaprosili in tudi deputacija je bila pri g. šefu stanice, pa tudi ni nič pomagalo. Slišali smo enkrat, da je bila deputacija pri g. direktorju za proste dneve in se je izjavil, da imajo šefi stanic vsa navodila za proste dneve. Kako pa sedaj? Zahtevamo natančnega pojasnila od direkcije, kako in kaj je z prostim dnevom, kozuhom in pragovi. Ako greš na hrvaški kolodvor postaje Zidanost, tukaj vidiš barako za barako, kakor pri ciganih od zunaj; pa prideš notri, vidiš cele stene vsakovrstnih predpisov, med katerimi zagledaš predpis: zatirajmo jetiko in ne pljuvaj po tleh itd. Gospodje kam pa naj pljuvamo, ko ni nobenih pljuvalnikov, ne umivalnikov in sploh še vode ni. Ko je imel pred letom dni gosp. šef-zdravnik ogled teh umazanih barak, smo ga prosili naj uredi to, kar nam pritiče; gosp. šef-zdravnik nam je sicer vse obljubil, ali do danes še niso naše želje uslišane, najbrže zato, ker nema kredita. Mi ne bomo prej mirovali, dokler se ne bo dobil kredit in da se te umazane barake popravijo in uredi, kakor je za ljudi primerno in ne za svinje. Oglejmo si tračnice na hrvaškem kolodvoru. Tukaj vidiš krono tračnic, široko kakor štiri prsti na roki. Tu se vrši glavni premik vseh vlakov. Zebli, s katerimi so tračnice kritre, jih izdereš z roko ven. Tu premikaš noč in dan. Sedaj pride slučaj, da odbiješ voz, ko nima zavore in drči preveč in bi z preveliko silo udaril ob druge stoječe vozove. Zato imaš na razpolago zavorne cokle; sedaj moraš iskati tračnico, na katero bodeš položil, da se voz ustavi; take tračnice na hrvaškem kolodvoru sploh ni. Položiti jo pa moraš, da se voz ustavi najsibode kjerkoli. Sedaj si položil coklo na tračnico, od katere je krona širja kakor je zavorna cokla in voz se je iztiril. Premikač, ki je zavorno coklo nastavljal, je poklican na zagovor, pa kaj se sliši pri zagovoru: da je kriv premikač, ker je na tako slabo tračnico nastavljal zavorno coklo in ker se je voz iztiril je kaznovan z 25 Din ali pa še več. Seveda, študirani gospodje pravijo, da naj se cokla postavi tam, kjer so boljše tračnice, pa ne bode iztirjenja. Mi nismo na jasnem, kam oni mislijo, ker na hrvaškem kolodvoru ni takih tračnic, da bi bil premikač siguran ako zavorno coklo nastavi, da bi voz ne iztiril. Gospodje, vi sami dobro veste, da so tračnice in sklepi na hrvaškem kolodvoru popolnoma za nič, zato je naročite, da se izmenjajo. V bodoče bomo v slučaju iztirjanja poklicali privatno komisijo, ki ni od železniške stroke in bode sigurno pripoznala, da je naš zagovor pravičen in da je krivda na strani uprave.

Maribor.

Pozor, sodrugi železnica! Gospod minister saobračaja poziva vse šefe službenih edinic, da predlagajo izmed najpridnejših najpridnejše železnice v odlikovanje. Da pa ima ta okrožnica več efekta, jo je izdal ravno v času, ko je beda železnica dosegla skrajni višek. V času, ko so železniške družine bose, nage in lačne, daje gospod minister saobračaja odlikovanja mesto povišanja plač, ter hoče s tem pridobiti nove »Antreiberje«. Pomilovanja vredni pa so oni železnica, ki služijo že 30 ali več let in katere se bo že radi »lepšega« odlikovalo, da dobijo v tem težkem položaju namesto kakšne denarne podpore, kolajno. Kaj pomaga nagemu, bosemu in lačnemu železnica, kolajna, pa če prav je

zlata? Kako bo izgledal odlikovani železnica, si lahko predstavljamo. Obleka ponošena in zakrpana, obraz bled od lakote in na prsih pa kolajna, tako, da bi se gospod minister celo sam veselil njegovega dela, če bi slučajno enkrat srečal takšnega odlikovanega železnica. Gospodu ministru saobračaja pa priporočamo, da naj shrani odlikovanja za sebi, enake, katerim ni treba skrbeti za vsakdanji kruh, železnica pa naj da toliko plače, da bodo mogli stanu primerno vzdrževati sebe in svojo družino.

Proga Zidani most—Hrastnik.

Znano je, da ima vsaka država svoje takozvane narodne praznike in tako je tudi pri nas, da imamo dovolj nedelj in praznikov in povrh tega imamo še več narodnih praznikov. Da pa smo pri tem ravno mi progovni delavci tisti, ki največ čutimo na naši plači. Čim več je praznikov, toliko nižji je naš zaslužek. Seveda je to danes nekaterim gospodom postranska stvar, koliko zasluži delavec na mesec in kako živi njegova družina. Pa to še ni dovolj, nas se še šikanira povrh; na primer dne 9. januarja 1928 je bil narodni praznik in ni bilo to dovolj, da smo morali ta dan brezplačno praznovati; nas nikdo ni pravočasno obvestil, da se dne 9. januarja ne bo delalo na progi in so prišli nekateri delavci na isti dan na šiht, seve več ur daleč; šele potem se je njim povedalo, da se danes ne dela, ker je narodni praznik. Dne 17. dec. 1927, tudi na narodni praznik, so po nekaterih progah na ta dan delavci delali, na primer v Trbovljah in Sevnici; samo mi na naši progi smo morali praznovati. Sedaj vidimo, kako nekateri gospodje tolmačijo ta narodni praznik. Da pa se z nami danes tako postopa, je krivda na tem, da se danes železnica, oz. progovni delavci vse premalo organizirajo. Čas je danes, da se toliko ne kritizira po ovinkih, ampak prigrvarja ljudi k organizaciji. Zavedajmo se tega, koliko ljudi, toliko moči in toliko pravic; ako v organizaciji ni dovolj ljudi, tudi ni moči. Toraj trpin in sotrpini, čas je že, da se enkrat prebudimo in se organiziramo vsi kot en mož v Savezu železnica. Le tedaj, kadar bomo kompaktno organizirani, tedaj bomo lahko računali, da se nam take in enake stvari ne bodo pripetile. — Živel Savez železnica. — Zaveden progovni delavec.

Rogatec.

Članom zveze proge Grobelno—Rogatec v vednost. Kakor razvidno iz Vašega članka v časopisu od Zveze dne 1. januarja 1928, niste bogve kako zadovoljni z Vašo organizacijo. Saj ste pa vendar pri Zvezi organizirani, pa Vas ne more rešiti Vaš tajnik, kateri Vas je pridobil? Saj ne upate k njemu z zahtevami, da protestira proti krivicam? Povemo Vam pa toliko, da pri Zvezi ne boste našli uspehov, to upamo, da že sami veste. Kakor je tudi razvidno iz Vašega članka, Vašemu gospodu ni po volji, da imamo mi pri Savezu več uspeha kot Vi. Samo v časopisu pisariti, ne pomaga nič, treba je tudi zahtevati, kar se pa marsikateri gospodje ne upajo. Kakor ste se izjavili, Vi dobro veste, da mi z našimi uspehi napredujemo bolj kot Vi, čeravno nimamo zaupnika, činovnika, kakor Vi. Ako mislite, da se Vam bodo Vaše krivice popravile, se bo treba kje druge pridružiti, to je Savezu jugoslov. železnica. Toraj na svidenje!

Jesenice.

Zima, mraz nas tare v naši dolini, toda vse to prenesemo, vse te naravne težkoče, da bi nas le ne trla doba trinoštva nad nami, nad ubogimi železnica. Beremo, čitamo razne časopise in vse to nam razjeda srca, nam uničuje naše upe po boljši bodočnosti. Kaj hočemo? Tako se vprašujemo in mnogo je ukrepov, mnogo misli in le te nam ne pomorejo do blagostanja, ko pa se železnica, ravno vi, jeseniški, ne zavedate svoje dolžnosti, ki vam že kliče daleč v grlo.

Ta teden smo brali v nekem časopisu, kakšen impozanten protestni shod se je vršil v Mariboru. Iz vseh duš, kar nas je zavednih, je vzkliklo solnce, solnce prave vere, da nam bo enkrat vzkliklo solnce svobode izpod verig trinoštva kapitala. Hvala vam, vi Mariborčani, ko ste ravno tudi vi na obmejnih postojanki, kakor mi, pa da se boje

in vestnejše zavedate dolžnosti stanja na železniških prolektorjev. Veliko je energije v vas in vsi drugi vas gledamo oboževalno in vam kličemo:

»V boj, v boj ti Maribor rdeč, vam kličemo iz gorenjskih peč, ideja vaša, naša je, ki iz vrst železnica vre. Zato pa Maribor vsa čast ti bodi, ki hraniš v njem može, ki ne tavajo v zablodi.«

S smehom na obrazu smo se spogledovali, ko je napovedala sestanek nacionalna organizacija z dnevnim redom: »Vprašanje novega pravilnika« in ga prodajali prisotnim po 5 Din komad. Da gospoda, le prodajajte pravilnik, ki ste ga vi zastopali, vi, ki sedaj klevečete ubogim progarskim parom, da je dober, da nam prinaša saj nekaj

Nekaj misli k strokovni konferenci za Slovenijo.

Konferenca strokovnih organizacij za Slovenijo, ki se bo vršila prve dni meseca februarja, ima nalogo utrditi predvsem načela in smer, ki je bila zamišljena na zedinjevalni konferenci. Resolucija glede taktike, ki je bila takrat sprejeta, še velja in niti ne moremo trditi, da je bila v celoti vršena in izvršena. Nikakor ne mislimo očitati strokovnim organizacijam, da niso hotele vršiti svoje naloge, ker poznamo gospodarske težkoče in delavske socialne razmere, ki v teh časih silno otežkujejo organizatorično delo strokovnih organizacij. Vrh vseh teh težkoč pa se zanašajo med delavstvo najrazličnejši heretični pojmi o nalogah strokovnih organizacij, ki imajo namen ustvarjati med organiziranim delavstvom anarhijo v ideologiji in pa netiti osebne spore in kovati iz teh osebne in politične dobičke. Pravi junaki v tem delu so v vodstvu ljubljanskega dekalizma. Kdor je torej delal v strokovnem pokretu z nesebičnim idealizmom in resno voljo, da postane strokovne organizacije močan steber v delavskem pokretu, ta je moral opaziti te nedostatke in mora iskreno želeli, da strokovne organizacije prično prezirati to strupeno šaro ter se izključno posvetijo ideološkim in drugim nalogam strokovnih organizacij glede njih izgradbe in njih nalog kot bojne organizacije za izboljšanje delavskega položaja.

To je široka podlaga za delo, za upostavitve močnih organizacij, ki edine bodo mogle voditi uspešne socialne boje kot del delavskega pokreta.

V naših krajih so se pričele snovati strokovne organizacije nekaj pred tridesetimi leti. Imamo pa tudi starejše strokovne organizacije. V prvih časih so oblasti silno preganjale še organizacije in tudi uspehi v raznih bojih z delodajalci so se pogosto ponesrečili. Državne oblasti so jim bile sploh nasprotne in so z vsemi pomočki, s policijo, žandarji, zakoni, koalicijskim pravom zatirale delavski pokret. In kljub temu so se strokovne organizacije razvijale in v delavskem pokretu je še danes prav mnogo zvestih članov in obenem prepričanih, da je le v lastni organizaciji prava moč, ki je v stanu voditi uspešne boje v toliko, kolikor je močna in kolikor so podani gospodarski in socialni pogoji za nje.

Strokovne organizacije so gojile v svojih vrstah socialnoekonomsko vprašanja, razpravljale o krivicah današnje družbe, o izkoriščanju delavstva, o raznih socialnopolitičnih problemih, torej kulturno delo, ki da organiziranemu delavcu duhovno hrbenico s spoznanjem pomena strokovnih organizacij v delavskem razrednem boju. Strokovne organizacije so bile šola delavskih zaupnikov in članov, ne pa eldorado demagogije, kar dokazujejo številne kolektivne pogodbe in marsikateri drugi važni uspehi bojev. V tem pogledu so bile strokovne organizacije vsaj pri nas desetletja najvažnejše vzgajališče delavstva. Vzgoja je bila enotna, na-

pravic. Lahko jim mažete oči s temo, ko so ubogi, ker se ne zavedajo udarca, ki bo udaril le nje, ne pa vas. Sicer jih imate le malo, ki vam verujejo, da se vam udinajo v vaše tako biserne besede in ne bo dolgo, ko vas bo zapustil sleherni, ko spozna resnico in pravico. Kaj so vaši sestanki v primeri z mariborskimi? Niti senca!

In vam delavcem bode rečeno le eno: dve dolini se stekata na Jesenice, tretje ne omenjam; in močje, ki ste iz takozvane »Doline« posnemajte nas in spoznali boste istinitost vsega prahu v vaših očeh.

H koncu vam kličemo z glasom, ki naj se razlega od peč in naj vam udari na uho, le eno: »Krepko strnimo vrste v razredno bojno organizacijo v »Savez železnica-jugoslavije«, ker le v njem vihra zastava edinosti in bratstva za vse!»

Jeseničan.

čelna, bojovna, iskrena in realna brez frazaste demagogije in brez komplimentov napram režimovcem, narodnim socialcem, krščanskim socialcem ali komurkoli, ki je imel namen rušiti delavsko solidarnost. Nikdar ni bilo niti govora o tem, jeli bi lizali pete temu ali onemu nasprotniku, ker so bili delavci samozavestni ter so vedeli, da si bodo morali vse to priboriti z odločno borbo in smatrali so prejemanje darov za ponižujoče, za kompromitujoče, ker jih nasprotnik lahko vzame, kadar hoče, če nimamo dobrih organizacij. To stališče je bilo takrat pravilno in je danes še desetkrat bolj pravilno.

Naivneži pravijo, da so v novi državi nove razmere, ki zahtevajo drugačne metode socialnih bojev. Taka trditev je smešna, ki izdaja nevednost ali pa neiskrenost do delavskega pokreta. Resnica je, da so nekoliko drugačne razmere v novi državi, toda te razmere nam le diktirajo vpostavitve močnih organizacij, nikakor pa ne, da opustimo metodo emancipacije delavskega razreda in izraziti razredni boj. Če imamo dovolj močnih strokovnih organizacij, jih je treba zgraditi in vzgojiti v ideologiji naših načel, tembolj v tej državi, ker v glavnem merodajni politični krogi o socialnih vprašanjih niti pojma nimajo in niti ne volje, da bi eksistenco socialnih vprašanj priznali. Tu bo treba torej še veliko dela in krepkih organizacij, da pribore pozicijo delavskemu pokretu, ki jo imajo v drugih državah.

Iz teh navedb je menda dovolj jasno razvidno, da se nahaja pokret v naši državi v povojih in da mu moremo dati trdno podlago le načela, ki so za naše strokovne organizacije vobče merodajna.

Strokovne organizacije so izvršitelji minimalnega programa delavskega razreda, so šola bojnikov delavskega razreda, kašipot v boljše socialne razmere in pot k emancipaciji delavskega razreda od vseh tujih vplivov. To so težke naloge in kdor jih hoče iskreno razumeti, mora biti po srcu in prepričanju na strani delavstva.

Jasno je, da so strokovne organizacije nepolitične in da ima prostor v njih vsak, kdor se strinja z zahtevami delavstva in priznava načela delavskega boja za socialno enakopravnost. V strokovnih organizacijah ne vprašujemo po narodnosti, veri, niti politiki, nego samo, ali si delavec in ali se hoče boriti za delavske interese. Čim delavec potrdi to, razume to vprašanje, in polagoma bo tudi razumel, kje so vzroki krivic, razumel bo razredni boj in s tem postal dober član strokovne organizacije in sobojevnik v delavskem pokretu, kakršne morajo vzgajati vse delavske organizacije.

Strokovna konferenca se bo bavila s temi vprašanji. Glavno načelo ji bode emancipacija delavskih organizacij od vseh meščanskih in drugih škodljivih vplivov. Če to zlo premagamo, je na najboljši poti. In z združenimi močmi.

L. J.

Vijesti oblasnog sekretarijata Sarajevo.

Sudbonosna naređenja ministra saobračaja.

Dok ministar saobračaja na jednoj strani radi na racionalizaciji železnica i žigoše birokratsku administraciju, on na drugoj strani, izgleda, svojim sopstvenim naređenjima radi posve protivno. Bar što se tiče sarajevske željezničke radionice. Da je tako, evo dokaza:

Ovih dana izdao je on raspis u

kome snižuje radionici kredit za ručnu kupnju od 10.000 dinara na 2000 dinara. Da su naši magazini puni materijala, kao što su bili do 1921. god., to bi bilo za pozdraviti, jer bi se materijal jeftinije nabavljao godišnjim narudžbama. Ali u magazinu železničke radionice u Sarajevu, na žalost, nije taj slučaj. Do te je godine postojala u radioničkom magazinu zaliha materijala za više od dve godine, i to od najmanjih vijaka do najvećih lokomotivskih delova. Međutim kako tada nije bilo dve godine godišnjih narudžaba, potrošila se je gotovo sva zaliha. Tadanji upravnik radionice umesto da godišnjim narudžbama postepeno pribavlja potrošenu rezervu, on je radi toga što je pravio premale godišnje narudžbe nastavio sa trošenjem još preostale rezerve, dok je nije svu potrošio. Godine 1926., kad je radi nestašice materijala pretila obustava rada u radionici, uvedene su ručne kupnje do 2000 dinara. Kad je u februaru prošle godine otišao upravnik, da se više ne vrati na to mesto, ostavio je jedan vrlo neracionalni sistem ubrzanog rada i gotovo prazne magazini. Pomoćnikom njegovom uspjelo je poseliti kredit za ručne kupnje na 10.000 dinara dnevno, i tako se s mukom krpalo celu godinu sa ručnim kupnjama.

Po svoj prilici ministar saobraćaja ne zna u kakovom se haosu nalazi sarajevska radionica zadnjih 5 godina, jer da zna, sigurno ne bi izdavao ovakva naređenja, koja prete potpunim obustavljanjem rada u radionici.

Režim u sarajevskoj železničkoj radionici.

O režimu u sarajevskoj železničkoj radionici bilo je u našem listu već mnogo puta govora. Ali mero-davni faktori za sve to ništa ne ha-ju, nego, naprotiv, puštaju da se taj režim uprošćavanja i radnika i državne imovine i dalje produžava. Jer, osim retkih izuzetaka, upravljajući te radionice se gotovo i ne brinu za drugo nego jedino kako će što više materijalne koristi izvući za sebe, dok radnicima neće da pomognu ni ono što bi mogli. Da je za-ista tako, dokazuju, pored mnogih drugih, i ovi primeri:

U ovoj radionici, kao i u svim dru-gim, moraju se sa lokomotivama i vagonima izvršiti probne vožnje pre no što se puste u promet. Probe sa lokomotivama, kojima prisustvuju po 2 činovnika u godišnjoj plati, vrše se obično u vremenu od 9—14 i po sati. Mi nemamo ništa protiv toga što za to dobiju, osim redovne plate, još pola dnevnice — što iznosi od 30—45 Din — ali moramo ustati protiv toga što bravari, koji vrše probu sa vagonima — a te se probe vrše od 11—23 časa —, ne dobiju plaćeno više nego samo jedan sat, iako rade prekovremeno punih 8 sati (osim toga što još gube 4 sata akor-da, koji bi zaslužili kad ne bi išli na probu). Ako se koji radnik prituži šefu vagonskog odeljenja g. Erzinu na prenisko odmerenu nagradu, od-govara mu ovaj: »Ako ti nije pravo, uzmi isplatu!« Ako se kod probe upali koja osovina, moraju radnici to popraviti na svoj trošak, a ako se ista po drugi put upali, predstoji im, po naredbi toga paše, još i nov-čana kazna, iako gotovo uvek leži krivnja na lošem materijalu a retko kada na radnicima. Ovako mizerne putne plate pogađaju još teže one radnike, koji su dužni pratiti oprav-ljenu lokomotivu na njeno odredište. Tako je jedan stariji radnik u pratnji lokomotive u Mladenovac proveo na putu 8 dana. Za sav taj rad dobio je plaćeno samo 8 dana, što, zajedno sa prekovremenim ra-dom u Mladenovcu, iznosi — po 36 Din nadnice — 331 Din. Nesreća je htela, da su tome radniku kod po-vratka, negde u Srbiji ukrali kante za ulje. I tako je on, pored mučnog putovanja i što je izgubio na akordu, morao platiti još i 400 Din za ukra-dene kante! Kad su u pitanju štete, ma i najneznatnije, koje učine radni-ci (kao što je ovaj slučaj, ili onaj kad je jedan radnik zaboravio ugaziti električno svetlo), odmah ih se zove

na zapisnik i plaćanje štete, a kada šefovi i tehničari svojim radom pro-uzroče štetu na hiljade, nikog ne za-boli glava.

Radionica obiluje tehničkim či-novnicima, koji znaju samo da šika-niraju radnike i da sa njima prave razne »zapisnike«, međutim za svoj rad nisu nikom odgovorni, jer im je slobodno, da sa radnicima rade šta hoće.

Koliko trpe radnici, a i sama u-prava radi toga što je bivši upravnik, u želji za odlikovanjima, upropastio sve što je bilo u radionici dobro i korisno za pravilan rad, neka poka-že još ovaj primer. Već duže vre-mena nema u radionici fosfora, koji je za levanje metala neophodno po-treban. Usled toga moralo se je sa-mo u ovom mesecu baciti preko 5000 kg izrađenog metala, a radnici ne dobivaju ništa plaćeno, iako ni ovdje nije njihova krivica. Nećemo izno-siti još dalnje razloge, koji su odlu-čni za ovakvo poslovanje, jer bi nas predaleko odvelo. Preporučujemo, međutim, upravi, da u velikoj brizi za što manjim izdatcima, ne ide za stopama bivšeg upravnika, koji je uneo veliki kaos u radionicu, nego da prvenstveno posveti pažnju radu svoje najbliže okoline i da ne za-kida radnicima i onako malene zarade.

Iz sekcij.

Iz sekcije vlakospremnega osoblja Ljubljana.

Po novem letu je začela sekcija z energičnim delom. Obdržali smo do-bro uspele sastanke dne 19., 21. in 23. januarja, na katerih smo razpravljali o najbolj perećih vprašanjih.

Z ozirom na nameravano izmeno zakona o drž. prom. osoblju ter pra-vilnika sporednih prideljnostih se je sklenilo poslati v Beograd posebno deputacijo, ki naj predloži vse naše predloge.

Sklenilo se je ponoviti našo inter-vencijo iz leta 1925 to je, da se uvede mesto kilometraže urnina po postav-kah, kot so bile navedene v »Organi-ziranem železničarju« št. 2 od 16. jan. 1925.

Glede izmene zakona so se spre-jeli predlogi, da naj sprevodnik po položnih izpitih in gotovih letih službe automatično napreduje v višjo kategorij, ne oziroma ali ima šol-sko izobrazbo ali ne.

Protestirali smo proti okrožnici glede službene obleke, ker se bo pavšal izplačal le par najbednejšim, ki službene obleke po 1. aprilu 1927 sploh niso prejeli ter se je stavil de-legatu nalog, da intervenira pri ge-neralni direkciji v tem pravcu, da se izplača pavšal za nabavo obleke vsem onim železničarjem, ki niso do-bili vse obleke redno podeljene, na-dalje da se pavšal za nabavo obleke izplača tudi zaviračem. Zahteva se tudi sprememba pravilnika sploh v tem pravcu, da se:

1. pavšal za nabavo obleke povi-ša na ono višino, da bo zadostoval za nakup predpisane obleke;
2. izplača vsem osoblju in ne dela izjem za gotove kategorije;
3. določi za vzdrževanje obleke enak pavšal za vse;
4. pravilnik spopolni ter zagaran-tira službenca oziroma delovna oble-ka tudi delavcem in profesionistom.

Energičen protest je nastal proti nameri uprave, da reducira 20% eksekutivno doklado, zniža draginjske doklade in odmero dopusta.

Za delegata je bil izvoljen s. Am-brožič.

Nadalje se je na sestanku skleni-lo sledeče: Redni sestanki sekcije naj se obdržijo na 5. in 20. redno vsak mesec, kar se naj redno v Ujedinj. Žel. objavi. Seja odbora pa 3. in 18. vsak mesec. Na delavne dneve se vrše sestanki popoldne ob 16. uri, ob nedeljah in praznikih pa dopoldne ob 9. uri. Kraj se naznani z letaki.

Izvolili so se zaupniki vlako-spremnega osoblja, ki naj izvršujejo vse intervencije po navodilih odbora. Zato se pa morajo tudi redno udele-ževati sej odbora.

V ta zaupniški odbor so bili izvo-ljeni sledeči sodrugi: za zavirače: Ci-merman Josip in Lončarič Lovro;

za sprevodnike: Jamar Miha in Jeraj Ludovik; za vlakovodje: Zdanc Anton in Ceraj-Cenič Adalbert; za nadspre-vodnike: Zadel Jaka in Mravlje Teo-dor.

Vse sodruge-vlakospremnike o-pozarjamo, da se sestankov redno udeležujejo, da se tam razpravlja o vseh strokovnih zadevah in se pred-loži vse pritožbe in intervencije.

Vlakospremniki, jačajmo organi-zacijo, čim močnejši bomo, tem pre-je bomo ustvarili naval uprave na naše pravice ter si potem izvojevali boljšo bodočnost. Sekcija vlak. osoblja.

Nepravda nad vlakoprtnim osobljem. (Zagreb.)

Sa donošenjem Zakona o saobra-ćajnom osoblju 1923. god. bile su sve željezničarske struke i kategorije u većini svojih stečenih prava osjetno prikraćene. Ali to nije bilo dosta: na osnovu toga istoga Zakona donose se još uvijek razni pravilnici i od-redbe, koje u stečena prava zadiru sve dublje i dublje. Među inim spome-nuti ćemo i Pravilnik o službe-nom odijelu, koji je doduše propisao kakovo odijelo mora službenik po-sjedovati, dočim sredstva, kojima bi službenik do odijela mogao doći, na njih je taj Pravilnik skoro potpuno zaboravio. Pa ne samo to. Tim istim Pravilnikom oduzima se službenici-ma i one odjevne predmete, koje su već do sada posjedovali. Tako su na osnovu čl. 51 Pravilnika svem vlakoprtnom osoblju oduzete bun-de, koje su primili pred 5 i 6 godina po starim propisima i na iste stekli već i pravo ličnog vlasništva, samo zato, jer istim članom za to osoblje bun-de nisu predviđene. Ne samo, da je to osoblje izgubilo pravo na bun-de, već je nepravda povećana još i otimačinom posjedujućih bundi.

Vlakoprtno osoblje, organizova-no u našem Savezu, podnjelo je pro-tiv ovog postupka žalbu na Direk-ciju u Zagrebu i istovremeno istaklo zahtjev, da se član 51. Pravilnika o odijelu izmijeni tamo, da bude i vla-koprtno osoblje imalo pravo na bun-de. Po starom svom običaju Ge-neralna Direkcija donijela je riješe-nje, da se tom našem zahtjevu ne-može udovoljiti i da se u pogledu bundi ima postupiti strogo po Pra-vilniku o službenoj odori. Ovakim riješenjem je ova nepravda dobila i najvišu sankciju. Jasan znak za svo vlakoprtno osoblje, da se milosti ma sa koje strane nema nadati. Kao što sva druga prava i tekovine pa tako i pravo na bun-de zadobit će se opet onda, kada će to osoblje složno kao jedan biti u redovima organiza-cije i kroz organizaciju voditi borbu za svoja prava. Odgovor na ovu ne-pravdu treba da bude jačanje orga-nizovanih redova.

Prometnici in organiza-cije.

Z žalostjo moramo ugotoviti, da so ravno prometniki v zadnjih časih najmanj in najslabše organizirani. — Pretežna večina njih sploh ni nikjer vpisana, mal del njih sicer plačuje tam ali tam članarino, toda nihče se ne udeležuje v organizacijah. Ravno oni, ki bi bili najbolj poklicani, da delajo in organizirajo, bodisi po de-želi ali v večjih krajih, uslužbenec v enotne organizacije, to svoje delo za-nemarijajo. Našel se bo še kdo med nami, ki bo izjavil, da prometniku organizacija ni potrebna ali ni ko-ristna, drugi se spet boji, tako, da je v tem oziru res žalostno, žalostno posebno, ker moramo priznati, da iz-obraženci zaostajajo za delavci v delu za lastno boljšo bodočnost in obrambo. Mesto, da bi s složnim de-lom ustvarili nekaj obrambni ščit proti vsem krivicam, ki se nam gode, vse to križem rok gledamo, ne za-vedamo se pa, da smo tudi sami pre-cej krivi teh nezdravih razmer, krivi že radi tega, ker molčimo in z mol-kom kimamo vsem dobrotam, češ: »saj pridejo od zgoraj«. Zlasti mlajše gledamo, kako jim uprava z preved-bami za večne dnevnicaške grupe, ki traja leta in leta, ubija veselje do vsega, do dela in do vstrajnosti. Od njega zahtevajo red, točnost, vest-nost in ne vem kake lepe lastnosti

še, on pa ne vidi nikjer tega od stra-ni višjih oblastev. Tam ima vremena, če ga pa nima pa nima kredita in »budžetne mogućnosti«.

Ta lep, krasen ali čisto balkanski izraz je postal prav jugoslovansko slaven, kajti če ni obleke, prevedbe, materijala, sploh vsega, kar manjka, potem zadostujeta v opravičilo te dve lepi besedi, z njima se pove vse, le to ne, da za veliko preveliko cen-tralno upravo, za centralizacijo in za vse druge stvari tudi za nove in naj-novejše direktorje kontrol nikoli ne zmanjka kredita.

Prepričani bodimo, da bo še vedno slabše. Samo v vzgled naj nam bo lepa in mila vsebina tolažeče nove okrožnice novega ministra vseh aktivnih in neaktivnih kontrol, ki nam obeta vsem, tudi prometnikom, naj-lepšo bodočnost za požrtvovalno de-lo. Bil je zlasti prometnikom v Slo-veniji smeh v obraz — udarec s pestjo po tisti glavi, ki trpi in gleda, da je promet reden, točen, varen.

Rešitev je edino v organiziranju. Savez železničarjev si je stavil v te-kočem letu nalogo, da ustanovi brez ozira na kategorije sekcijo promet-nikov. Par tovarišev nas je že organi-ziranih in upamo, da jih s treznim in premišljenim delom najdemo še več, posebno onih mlačnežev, tako da bo-demo pod krovom enotne strokovne in razredne organizacije z roko v roki z delavci in vlakospremniki ter kurjači in strojevodji in drugimi de-lovali v pomoč, sebi in drugim.

V delu in skupnosti bo zmagala, tam je edino boljša bodočnost.

(Prijava sprejema centrala Ljub-ljana, Karl Marksov trg 2, kamor se je obrniti tudi v vseh drugih vpraša-njih.)

Za rentnerje.

Čim je bil »Savez žel. Jugosla-vije« obveščen o ukinitvi izplačila rent rentnikom, je takoj ukrenil in-tervencije pri ministrstvu saobra-ćaja, Središnjemu uradu, ter zaprosil za intervencije tudi delavske zbor-nice. Enako je bila v tej zadevi na konferenci delavcev in profesionistov sprejeta sledeča resolucija:

Na delegatski konferenci zbrani delegati delavcev in profesionistov z ogorčenjem ugotavljajo, da je Središnji ured za osiguranje radnika zopet ustavil s 1. 1. 1928 izplače-vanje rent rentnikom, ker ministr-stvo saobraćaja in socialne politike kljub ponovnim pozivom in opomi-nom ni ukrenilo nikakih korakov, da bi izplačilo teh rent prevzelo v svoj delokrog, oziroma Središnjemu ura-du nakazalo potreben kredit.

Protestirajoč proti temu skrajno nesocialnemu postopanju, ki tira v pogin ravno žrtve, ki so dale svoje zdravje pri izvrševanju službe, zbra-ni delegatje zahtevajo:

1. Da ministrstvo saobraćaja takoj nakaže potreben znesek za redno izplačilo rent Središnjemu uradu.

2. Da osigura redni kredit v pro-račun za leto 1928/29 ter vse te rentnike s 1. 4. 1928 prevzame.

Na Središnji urad pa se obračamo s prošnjo, da nakazilo teh rent naj-bednejšim med bednimi izvrši še za januar, februar in marec 1928.

Izplačevanje rent je sedaj podalj-šano do 1. 4. 1928, nato pa ima te rentnike prevzeti v svoj delokrog ministrstvo saobraćaja. Od Sred. urada smo na našo intervencijo do-bili sledeči odgovor:

Savez železničarjev Jugoslavije, Ljubljana, Karl Marksov trg 2. — Na tamošnji dopis štev. M. D. O.-19 obvešča naslov, da se na temelju zaključka predsedništva Osrednjega urada za zavarovanje delavcev v zvezi z rešitvijo ministrstva za so-cialno politiko, štev. 462 z dne 17. ja-nuarja 1928 ustavljene železničarske rente za 1. tromesečje 1928 zopet na-kazujejo. — V Zagrebu, dne 27. ja-nuarja 1928. — Generalni direktor.

Glasbeno društvo železn. del. in uslužb. v Mariboru

VABILO.

Železn. pevsko društvo „Krilato kolo“ v Mariboru

V soboto, dne 4. februarja 1928 se bo vršil v prostorih dvorane „UNION“ (prej Götz) v Mariboru

Godba pod vodstvom kapelnika g. Schönherrja.

VELIKI ŽELEZNIČARSKI PLES

Petje pod vodstvom pevovodje g. German-a.

SPORED: Od 20. do 21. ure godba in petje, po 21. uri do 4. ure zjutraj PLES. Čisti dobiček je namenjen za nabavo društvene obleke, godal itd.

Za obilen obisk vabita ODBORA.

Konferenca delavcev in profesionistov.

Čim je delavski pravilnik izšel ter so se začeli iz raznih strani trošiti vesti, kako dober da je ta pravilnik z zlato valuto, je »Savez železničarjev« sklical državno železničarsko konferenco delegatov delavcev in profesionistov v Ljubljano, ki se je vršila dne 15. I. 1928.

Udeležilo se je 172 delegatov iz 33 podružnic in sekcij. Konferenci je predsedoval s. Jernejčič. Po triurni izčrpnosti debati se je glede delavskega pravilnika soglasno sprejel sklep, da se izvrši intervencija v Beogradu z zahtevo po anketi, kjer naj se na podlagi sprejete resolucije izdela sprememba pravilnika.

Resolucija se glasi:

Delavci in profesionisti, zbrani na državni delavski konferenci, sklicani po »Savezu železničarjev Jugoslavije« v Ljubljani dne 15. januarja 1928 po izčrpnem proučevanju novega pravilnika o pomožnem oseboju, ki ga je g. minister saobračaja uveljavil s 1. januarjem 1928

ugotavljajo:

1. da so se s tem pravilnikom v prečanskih krajih, posebno pa v Sloveniji odvzeta zadnja dosedaj še zagaranirana prava, ker se je ukinilo:
- a) vpostavitve delavcev za stalnega po enem letu službe;
- b) sprejemanje delavcev v provizijski fond po enem letu službe;
- c) pravico do dopusta po enem letu službe;
- d) pravico do dosega prve pokojnine po 8 letih članstva;
- e) posmrtnino v slučaju smrti delavca in profesionista;
- f) dosedanje polkvalificirane delavce;
- g) znižalo čezurno delo od 50 % na 25 %.

Vse te pravice je imelo oseboje zagaranirano v začasnem delavcem pravilniku in predpisih provizijskih fondov.

Kot nova bremena se je uvedlo:

1. Disciplinska kazen odpusta iz službe, ki naj jo izreka direktor sam;
2. letna ocena, od katere je odvisno redno napredovanje;
3. mojstrski izpit za profesioniste, od katerega je odvisno napredovanje v 7. stopnjo in dalje;
4. prevajitev vseh bremen za starostno zavarovanje na ramena delavstva.

Poleg tega se je uzakonilo akordno delo in urne plače. Nerešeno pa je pustil novi pravilnik:

1. Vprašanje volitev obratnih zaupnikov;
2. vprašanje službene in delovne obleke.

Plače delavcev in profesionistov, predvidene v novem pravilniku, ki bodo regulirane le od ministrstva saobračaja in ministrstva financ so daleko nezadostne, da bi vsaj delno odgovarjale kulturnim in življenjskim potrebam delavstva.

Novi pravilnik pomeni velik udarec za delavstvo zlasti z ozirom na določbe o starostnem zavarovanju, ki sicer predvidevajo obvezno plačevanje 6 % prispevkov od strani članov, od strani države pa le »pomoč« v izmeri kreditov, v to svrhu odobrenih z rednim proračunom. Z ozirom na dosedanje postopek ministrstva saobračaja in finančnega odbora, ki je pri prispevku za bolniško blagajno leto za letom gazil jasne določbe zakona o bolniškem zavarovanju in nikdar v budžetu predvidel kredita v oni izmeri, kot ga predvideva zakon, je vsemu prizadetemu delavstvu jasno, da je njih penzijski fond že v naprej obsojen v pogin in da bodo železniški delavci delili usodo rudarjev. Vsi slični fondi, kjer so bili prispevki paritetni, so bili upravljani po paritetnih odborih. Penzijski fond delavstvu, za katerega naj nosi vsa bremena v pretežni večini delavstvo, pa naj upravlja beograjski direktor s še 4 višjimi uradniki iz Beograda, ki imajo v upravi vedno večino.

S §§ 60 in 34 je popolnoma izigrana vsaka stalnost delavstva, s §§ 35 in 29 pa je delavstvo z ozirom na že v tekočem proračunu izvršeno znižanje kreditov za delavske plače obsojeno v nadaljnjo redukcijo plač in brezplačne dopuste.

Kot protizakonita je določba § 6, ki predvideva zaposlitev vajencev že z 12. letom starosti in plačevanje čezurnega dela le s 25 %.

Namen uprave, izražen v §§ 11 in 233, vzgojiti si v lastnih delavnicah in kurilnicah potrebno število »železniških« profesionistov, bo imel v slučaju realiziranja za posledico občutno povečanje že itak velikanske brezposelnosti v državi SHS, na drugi strani pa padanje produkcije v železniških obratih in izdatno povečanje obratnih ne-

zgod vsled nestrokovnjaško izvršenih pravil.

Po teh ugotovitvah na konferenci zbrani delegatje soglasno zavračajo navedene določbe pravilnika kot nesprejemljive ter sklenejo naslednje predloge za izpremembo pravilnika:

1. da se uvede obvezno zavarovanje delavcev zoper starost in onemoglost po 1 letu službe in s tem v zvezi istočasno uvedbo stalnosti ter pravico do dopusta;
2. da se starostno zavarovanje uredi tako, da se zadobi pravica do pokojnine po 8 letih in do polne pokojnine po 30 letih, nadalje da se zagaruje obvezno plačevanje prispevkov od strani države v isti višini kot od delojemalcev ter paritetni upravni odbor;
3. da se uredi plače za vse obvezno najmanj dnevno za vse dni v mesecu, urne pa s premijskim sistemom in akordom da odpadejo, da se državni prazniki plačajo, začetne plače vseh pa uvede tako, da bodo odgovarjale življenjskim in kulturnim potrebam delavstva v smislu svoječasno predloženih predlogov »Saveza železničarjev Jugoslavije«;
4. da se uvede institucija delavskih zaupnikov ter personalne komisije, ki imajo reševati vsa personalna vprašanja ter reševati o disciplinskih kaznih;
5. da se zagaruje delavstvu in profesionistom delavsko in službeno obleko;
6. polkvalificirane delavce je izenačiti z vršilci dolžnosti eksekutivnih uslužbenec;
7. da se odpravi ocena in mojstrski izpit za dosego nadaljnjih plač do najvišje plače;
8. da se uvede osemurni delavnik tudi za progovne delavce in se računa prenašanje, orodja v službo;
9. da penzije dosedaj upokojenih delavcev in profesionistov nosi država iz lastnih sredstev, enako da za slučaj izplačila penzij ponesrečencem iz penzijskega fonda vplača ona v fond pripadajočo rento;
10. da se vse dne 1. I. 1928 v službi nahajajoče delavce in profesioniste ter ženske moči, ki imajo že najmanj eno leto službe, smatra za stalne in se jih prevede na nove plače z upoštevanjem službenih let ter eventualne privatne ali državne službe;
11. da se ukine davek na ročno delo;
12. da se oseboju zagaruje vozne ugodnosti in sicer režijsko vožnjo ter 3 proste karte letno zase in družino, v katero spadajo tudi nepreskrbljeni člani, matere itd., ter tudi za provizioniste, rentnike in miloščinarje v isti izmeri kot nastavljenecem;
13. da se čezurno delo plača v smislu zakona s 50 %, ob nedeljah in praznikih pa s 100 %.

Ugotavljajoč, da so ti predlogi izraz zahtev najširših mas železniških delavcev in profesionistov ter da predstavljajo njih minimalne zahteve, ki se dajo brez vsakih večjih bremen izvesti, stavijo zbrani delegatje zahtevo, da se čimprej skliče v Beogradu anketa zastopnikov železničarskih delavskih organizacij, ki naj v smislu stavljenih zahtev redigira delavski pravilnik.

V tej zadevi se je vršila dne 28. I. 1928 priministrstvu saobračaja intervencija izpred »Saveza železn. Jugoslavije«, na kateri je g. minister pristal na sklicanje ankete zastopnikov delavskih železničarskih organizacij.

Sodrug! Savez dela, ne oziraje se na desno ali levo, za interese delavstva, dosegel je sklicanje ankete, kjer bodo najboljši sodrug zastopali delavske interese. Uspehov bo toliko, kolikor bo organizirane moči.

Sekcija profesionistov in sekcija pomožnih delavcev poziva vse še neorganizirane, vse, ki se nahajajo v nebojevnih organizacijah, da vstopijo v »Savez« in se bore za svoje pravice.

Odgovor ministra saobračaja na intervencijo s. Petejana glede poprave krivic pri prevedbi.

24. številki »Ujedinjenega železničarja« od 15. decembra 1927 smo prinesli upit poslanca Petejana radi nerednosti, ki so se zgodile povodom prevedbe zlasti tudi pri ljubljanski direkciji. Dosti prizadetih se ni pritožilo, ker je direkcija obljubljala popravilo krivic administrativnim putem. Zahtevali smo, da naj se direkcijski izda odlok, da same predlože v na-

predovanje one uslužbenice, ki so bili pri prevedbi zapostavljeni.

Odgovor ministra se glasi:

Gospodine poslanice!

Na Vaše pisanje, dostavljeno mi aktom Narodne Skupštine br. 2084 od 4. januara 1928. god., čast mi je dati sledeči odgovor:

Prevedenje službenika podružnog mi resora, na novi zakon o državnem saobračajnom osoblju od 28. oktobra 1923. god., izvršeno je na osnovu odredaba toga Zakona i uredbe o razvrstavanju i razpoređivanju službenika državnih saobračajnih stanova od 22. januara 1924. god.

Službenici, nezadovoljni odlukama o razvrstavanju imali su pravo na osnovu čl. 198 zakona o državnem saobračajnom osoblju, žaliti se protiv istih, u određenom roku, Državnom Savetu. Ako su, pak, iz ma kakvih razloga propustili iskoristiti dato im pravo, Železnička Uprava nije dužna eventualnu štetu, koja je zbog takvog njihovog postupka nastupila, naknaditi im. Ni jednim zakonskim propisom Uprava nije ovlašćena menjati svoja rešenja a još manje ovlašćena menjati zakonske odredbe, na osnovu kojih su ta rešenja donošena.

Izvolite, Gospodine Poslanice, i ovom prilikom primiti uverenje moja poštovanja.

Ministar Saobračaja:

Svet. Milosavljević.

Kakor je iz odgovora razvidno, se je postavil minister strogo na formalno, birokratično stališče ter predvideva edino pot — pritožbo na državni svet, o kateri pa ima pretežna večina onih, ki se je pritožila, bridke izkušnje.

Razno.

Specialno zdravljenje za ženske bolezni in porodništvo.

Direkcija je izdala sledečo okrožnico:

S 1. januarjem 1928 se je otvorilo v smislu Pravilnika o uredbi centralnih ambulant odnosno Pravilnika za zdravniško službo bolniškega fonda državnega prometnega oseboja specialistično zdravljenje ženskih bolezni odnosno za porodništvo na podlagi od Centralne uprave humanitarnih fondov v Beogradu z rešenjem št. 1782/27 in Ministrarstva Saobračaja št. 23355/27 odobrene pogodbe, katero je sklenila Oblastna uprava humanitarnih fondov s primarijem dr. Josipom Benčanom, specialistom za ženske bolezni in porodništvo v Mariboru.

Specialist dr. Benčan ordinira v Mariboru, Aleksandrova cesta 6, v svojih privatnih ordinacijskih prostorih vsak delavnik od 11. do 12. ure in od 14. do 15. ure izjemoma oblastveno priznane praznike, ki padejo na ordinacijske dneve, v nujnih res neodložljivih slučajih pa tudi izven navedenih ordinacijskih ur.

Za to specialno zdravljenje veljajo navodila:

1. Železniški zdravniki pošiljajo bolnice v svrhu preiskave ali zdravljenja k specialistu, kadar jim razpoložljiva sredstva ne zadoščajo za brezhibno ugotovitev bolezni ali kadar dosednji način zdravljenja ni imel zaželenega uspeha.
2. Specialist sprejema le one bolnice, katere jim pošljejo železniški zdravniki s posebno nakaznico za specialista ev. receptom. Specialist ne sprejema nikogar samo na podlagi članskega lista.
3. Vsaka bolnica mora priti z nakaznico ob določenih ordinacijskih uri k specialistu, ki jih sprejema po vrsti njihovega prihoda v čakalnico, kakor privatne pacijente.
4. Vsaka bolnica se mora legitimirati z nakaznico pri specialistu, ki jo vpiše v zapisnik, kjer zabeleži tudi izvid, diagnozo, mnenje ali ev. konzilijsna navodila za železniškega zdravnika. Ta navodila mora sporočiti v zaprti kuverti pristojnemu žel. zdravniku.
5. Specialist ni zavezan ordinirati preko določenih ordinacijskih ur.
6. Bolnice se morajo obnašati napram specialistu vedno dostojno in je zanje v tem pogledu odgovoren uslužbenec. Če ima pacijentinja utemeljeno pritožbo, naj jo predloži uslužbenec za rodbinskega člana pisno menno oblastni upravi humanitarnih fondov službenim putem.

Vabilo na redni občni zbor »Podpornega društva železn. uslužbenecv v Ljubljani«, ki se vrši dne 5. febr. 1928 v steklenem salonu kolodvorske restavracije na glav. kolodvoru gosp. Herm. Tomca ob 8. uri zjutraj. Dnevni red: 1. poročilo predsednika; 2. poročilo tajnika; 3. poročilo blagajnika in revizorjev; 4. določitev podpore in članarine; 5. volitev novega odbora; 6. razno. K obilni udeležbi vabi odbor.

Del. zbornica Zagreb. — Sa 1. januara 1928 potpisana komora preseljava u nove prostorije, koje se nalaze u produženoj Haulikovoj ul. (nova zgrada Središnjega ureda za osiguranje radnika). Od toga dana nalaze se svi odseci komore — uključivo kulturno-prosvetni odsek — u I. i II. spratu. Telefonski broj komore ostaje isti, t. j. 28-73.

Novosnovana mesna borza rada Radničke Komore u Zagrebu ostaje u dosadašnjim prostorijama komore u lici 55/II., telefonski broj 12-68.

Sve ustanove, s kojim komora stoji u vezi, umoljavaju se, da tu promenu registriraju. Za Radničko Komoro za Hrvatsko i Slavonijo v Zagrebu: Predsednik N. Haramina, sekretar Vladimir Pfeifer.

Knjižnica Prosvetnega odseka Delav. zbornice je v decembru 1927 zopet napredovala napram novembu 1927. Številke v oklepajih pomenijo napredek napram prejšnjemu mesecu: Knjižnica je obiskalo 1649 (1267) članov. Vpisalo se je 125 novih članov. Izposodilo se je 3512 (703) knjig, izmed teh slovenskih 2113 (488), srbohrvatskih 204 (70) in nemških 1195 (145), odnosno 3127 (649) leposlovnih in 385 (54) znanstvenih. Denarnih dohodkov je bilo 5.740,40 (421,30) Din. Med novimi člani prevladujejo absolutno delavci. — 31. dec. je štela knjižnica 1017 rednih članov, dočim jih je bilo 1. oktobra 600. V treh mesecih je torej pristopilo 417 novih članov. Vsekakor razveseljav napredek. Po poklicu je 90 kovinarjev, 62 tipografov in knjigovezov, 47 mizarjev, 46 kroj. pom., 28 čevlj. pom., 36 železničarjev, 27 trg. pomočnikov, 23 brivskih pomočnikov, 13 živčilev, 9 zidarjev, 6 strojnikov, 29 raznih strok, 40 vajencev, 95 nekvalificiranih delavcev, skupaj 551 delavcev. Privatnih nameščencev (brez trg. pom.) je 180, dijakov 173, profesorjev in učiteljev 15, državnih uradnikov 21, raznih poklicev (igralcev, godbenikov, novinarjev, inženjerjev itd.) 77. Po organizaciji jih pripada 361 Str. komisiji in »Svobodi«, 63 »Krek, mladine« in JSZ, 62 Savezu grafičarjev, 22 Nar. Str. zvezi, 36 raznim organizacijam, neorganiziranih je 474. Po spolu je 187 žensk in 830 moških.

Zahvala. Podpisani premogar Visočnik Franc, km. Pragersko, se pri srčno zahvaljujem vsem darovalcem za nabrano podporo v znesku 443 dinarjev, ki sem jih prejel ob času, ko sem se nahajal bolan v bolnici. Najlepša hvala g. načelniku Ogrincu, strojevodju, kurjačem in vsem premogarjem. — Visočnik Franc, premogar, Pragersko.

Predpustna železničarska veselica

se vrši

v nedeljo, 5. febr. 1928

v Logatcu, Hotel Kramar.

*

Na sporedu: Ples, šaljiva pošta in druga prosta zabava.

Začetek ob 7. uri zvečer.

Vstopnina 5 Din.

Čisti dobiček je namenjen podpornemu fondu članov »Saveza železničarjev Jugoslavije«.